HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a treia)

22 octombrie 2009 *

În cauzele conexate C-261/08 și C-348/08,

având ca obiect cereri de pronunțare a unor hotărâri preliminare formulate în temeiul articolelor 68 CE și 234 CE de Tribunal Superior de Justicia de Murcia (Spania), prin deciziile din 12 iunie și din 22 iulie 2008, primite de Curte la 19 iunie și, respectiv, la 30 iulie 2008, în procedurile

María Julia Zurita García (C-261/08),

Aurelio Choque Cabrera (C-348/08)

împotriva

Delegado del Gobierno en la Región de Murcia,

* Limba de procedură: spaniola.

CURTEA (Camera a treia),

compusă din doamna P. Lindh, președintele Camerei a șasea, îndeplinind funcția de președinte al Camerei a treia, domnii A. Rosas, U. Lõhmus (raportor), A. Ó Caoimh și A. Arabadjiev, judecători,

avocat general: doamna J. Kokott,
grefier: domnul R. Grass,

având în vedere procedura scrisă,

având în vedere cererea instanței de trimitere din 13 iunie 2008, primită de Curte la 19 iunie 2008, de a judeca trimiterea preliminară din cauza C-261/08 potrivit unei proceduri de urgență conform articolului 104b din Regulamentul de procedură,

având în vedere Decizia Camerei a treia din 25 iunie 2008 de a nu judeca trimiterea preliminară potrivit unei proceduri de urgență,

luând în considerare observațiile prezentate:

— pentru domnul Choque Cabrera, de doamna E. Bermejo Garrés, procuradora, și de A. Corbalan Maiquez, abogado;

— pentru guvernul spaniol, de doamna N. Díaz Abad, în calitate de agent;

— pentru guvernul italian, de doamna I. Bruni, în calitate de agent, asistată de domnul G. Fiengo și de doamna W. Ferrante, avvocati dello Stato;

— pentru guvernul austriac, de domnul E. Riedl, în calitate de agent;

— pentru Comisia Comunităților Europene, de domnul M. Wilderspin și de doamna E. Adsera Ribera, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 19 mai 2009,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Cererile de pronunțare a unor hotărâri preliminare privesc interpretarea articolului 62 punctul (1) și punctul (2) litera (a) CE, precum și a articolelor 5, 11, și 13 din Regulamentul (CE) nr. 562/2006 al Parlamentului European și al Consiliului din 15 martie 2006 de instituire a unui Cod comunitar privind regimul de trecere a frontierelor de către persoane (Codul frontierelor Schengen) (JO L 105, p. 1, Ediție specială, 19/vol. 8, p. 5).

2 Aceste cereri au fost formulate în cadrul a două litigii între doi resortisanți bolivieni, și anume doamna Zurita García (cauza C-261/08) și domnul Choque Cabrera (cauza C-348/08), pe de o parte, și Delegado del Gobierno en la Región de Murcia (reprezentantul guvernului regiunii Murcia, denumit în continuare „Delegado del Gobierno"), pe de altă parte, cu privire la deciziile de expulzare de pe teritoriul spaniol, cu interzicerea intrării în spațiul Schengen timp de cinci ani, adoptate împotriva lor.

Cadrul juridic

Reglementarea comunitară

Protocolul Schengen

3 Potrivit articolului 1 din Protocolul privind integrarea acquis-ului Schengen în cadrul Uniunii Europene, anexat la Tratatul privind Uniunea Europeană și la Tratatul de instituire a Comunității Europene prin Tratatul de la Amsterdam (denumit în continuare „protocolul"), 13 state membre ale Uniunii Europene sunt autorizate să instituie între ele, în cadrul juridic și instituțional al Uniunii, precum și al Tratatelor UE și CE, o cooperare consolidată în domeniile aflate sub incidența domeniului de aplicare al acquis-ului Schengen, astfel cum este definit în anexa la protocolul menționat.

4 În temeiul articolului 2 alineatul (1) primul paragraf din protocol, cu începere de la 1 mai 1999, data intrării în vigoare a Tratatului de la Amsterdam, acquis-ul Schengen se aplică imediat celor 13 state membre prevăzute la articolul 1 din acest protocol.

5 Din acquis-ul Schengen fac parte în special Acordul între guvernele statelor Uniunii Economice Benelux, Republicii Federale Germania și Republicii Franceze privind eliminarea treptată a controalelor la frontierele lor comune, semnat la Schengen la 14 iunie 1985 (JO 2000, L 239, p. 13, Ediție specială, 19/vol. 1, p. 177), precum și Convenția de punere în aplicare a Acordului Schengen, semnată la Schengen la 19 iunie 1990 (JO 2000, L 239, p. 19, Ediție specială, 19/vol. 1, p. 183), astfel cum a fost modificată prin Regulamentul nr. 2133/2004 al Consiliului din 13 decembrie 2004 privind obligația autorităților competente ale statelor membre de a ștampila cu regularitate documentele de călătorie ale resortisanților țărilor terțe în momentul trecerii de către aceștia a frontierelor externe ale statelor membre, precum și de modificare a dispozițiilor Convenției pentru aplicarea Acordului Schengen și a Manualului comun (JO L 369, p. 5, denumită în continuare „CAAS").

6 În aplicarea articolului 2 alineatul (1) al doilea paragraf a doua teză din protocol, Consiliul Uniunii Europene a adoptat la 20 mai 1999 Decizia 1999/436/CE de stabilire, în conformitate cu dispozițiile relevante din Tratatul de instituire a Comunității Europene și din Tratatul privind Uniunea Europeană, a temeiului juridic pentru fiecare dintre dispozițiile sau deciziile care constituie acquis-ul Schengen (JO L 176, p. 17, Ediție specială, 19/vol. 1, p. 107). Din articolul 2 din această decizie coroborat cu anexa A la aceasta rezultă că articolele 62 CE și 63 CE, care fac parte din titlul IV din Tratatul privind Uniunea Europeană, intitulat „Vize, dreptul de azil, imigrarea și alte politici legate de libera circulație a persoanelor", au fost desemnate de către Consiliu ca temei juridic al articolului 23 din CAAS.

CAAS

7 Articolul 6b din CAAS prevede:

„(1) În cazul în care documentul de călătorie al unui resortisant al unei țări terțe nu are ștampilă de intrare, autoritățile naționale competente pot prezuma că titularul nu îndeplinește sau încetează să mai îndeplinească condițiile privind durata șederii aplicabile în statul membru în cauză.

(2) Această prezumție poate fi infirmată în cazul în care resortisantul țării terțe prezintă, prin orice mijloc, elemente de probă credibile, precum un bilet de călătorie sau documente justificative ale prezenței sale în afara teritoriului statelor membre, de natură să demonstreze că a respectat condițiile privind durata șederii pe termen scurt.

[…]

(3) În cazul în care prezumția menționată la alineatul (1) nu este infirmată, autoritățile competente îl pot expulza pe resortisantul unei țări terțe de pe teritoriul statului membru în cauză.” [traducere neoficială]

8 Potrivit dispozițiilor articolului 23 din CAAS:

„(1) Străinii care nu îndeplinesc sau încetează să mai îndeplinească condițiile de ședere de scurtă durată aplicabile pe teritoriul unei părți contractante trebuie, de regulă, să părăsească de îndată teritoriile părților contractante.

[…]

(3) Dacă acești străini nu pleacă în mod voluntar sau dacă se poate presupune că nu vor face acest lucru sau dacă plecarea lor de îndată este impusă de rațiuni de securitate națională sau ordine publică, ei trebuie expulzați de pe teritoriul părții contractante unde au fost reținuți, în conformitate cu legislația internă a respectivei părți

contractante. În cazul în care legislația sa nu permite expulzarea, partea contractantă poate permite persoanelor respective să rămână pe teritoriul său.

[…]

(5) Dispozițiile alineatului (4) nu împiedică aplicarea dispozițiilor de drept intern privind dreptul de azil, a Convenției de la Geneva privind statutul refugiaților din 28 iulie 1951, astfel cum a fost modificată prin Protocolul de la New York din 31 ianuarie 1967, a alineatului (2) din prezentul articol sau a articolului 33 alineatul (1) din prezenta convenție." [traducere neoficială]

Regulamentul nr. 562/2006

9 Regulamentul nr. 562/2006 codifică textele existente în domeniul controlului la frontiere și urmărește să consolideze și să dezvolte aspectul legislativ al politicii de gestionare integrată a frontierelor prin precizarea normelor referitoare la trecerea frontierelor externe.

10 În conformitate cu articolul 5 din regulamentul menționat, privind condițiile de intrare pentru resortisanții țărilor terțe:

„(1) Pentru o ședere care nu depășește trei luni pe o perioadă de șase luni, condițiile de intrare pentru resortisanții țărilor terțe sunt următoarele:

(a) să fie în posesia unui document sau a unor documente de călătorie valabile care permit trecerea frontierei;

(b) să fie în posesia unei vize valabile, în cazul în care aceasta este cerută în temeiul Regulamentului (CE) nr. 539/2001 al Consiliului din 15 martie 2001 de stabilire a listei țărilor terțe ai căror resortisanți trebuie să dețină viză pentru trecerea frontierelor externe și a listei țărilor terțe ai căror resortisanți sunt exonerați de această obligație [JO L 81, p. 1], cu excepția cazului când respectivii resortisanți sunt titulari ai unui permis de ședere valabil;

(c) să justifice obiectul și condițiile șederii și să dispună de mijloace de subzistență suficiente, atât pentru durata șederii, cât și pentru întoarcerea în țara de origine sau pentru tranzitul către o țară terță în care admisia este garantată sau să fie în măsură să dobândească legal respectivele mijloace;

(d) să nu fie o persoană pentru care s-a dat o alarmă în cadrul [sistemului de informare Schengen] în scopul refuzului intrării;

(e) să nu fie considerat o amenințare pentru ordinea publică, siguranța internă, sănătatea publică sau relațiile internaționale ale unuia din statele membre și, în special, să nu fie semnalat ca inadmisibil în bazele de date ale statelor membre pentru motivele enumerate anterior.

[…]”

11 Modul de redactare a articolului 11 alineatele (1) și (3) din Regulamentul nr. 562/2006 referitor la prezumția privind îndeplinirea condițiilor de durată a ședерii l-a preluat pe cel al articolului 6b alineatele (1) și (3) din CAAS, cu excepția versiunii în limba spaniolă, care prevede la alineatul (3) al articolului 11 menționat:

„În cazul în care prezumția vizată la alineatul (1) nu este răsturnată, autoritățile competente îl expulzează pe resortisantul țării terțe de pe teritoriul statului membru respectiv."

12 Potrivit articolului 13 din regulamentul menționat, care privește refuzul intrării:

„(1) Intrarea pe teritoriul statelor membre se refuză resortisanților țărilor terțe care nu îndeplinesc ansamblul condițiilor de intrare, definite la articolul 5 alineatul (1), și care nu aparțin niciuneia din categoriile de persoane menționate la articolul 5 alineatul (4). Respectiva dispoziție nu aduce atingere aplicării dispozițiilor speciale privind dreptul la azil și la protecție internațională sau eliberarea unei vize de lungă ședere.

[…]"

13 În temeiul articolului 39 alineatul (1) din același regulament, articolele 2-8 din CAAS se abrogă începând cu 13 octombrie 2006.

14 În temeiul articolului 40, Regulamentul nr. 562/2006 a intrat în vigoare la 13 octombrie 2006.

Reglementarea națională

15 Legea organică 4/2000 cu privire la drepturile și libertățile străinilor în Spania și la integrarea lor socială (Ley Orgánica sobre derechos y libertades de los extranjeros en España y su integración social) din 11 ianuarie 2000 (BOE nr. 10 din 12 ianuarie 2000, p. 1139) a fost modificată prin Legea organică 8/2000 din 22 decembrie 2000 (BOE nr. 307 din 23 decembrie 2000, p. 45508), precum și prin Legea organică 14/2003 din 20 noiembrie 2003 (BOE nr. 279 din 21 noiembrie 2003, p. 41193, denumită în continuare „Legea străinilor").

16 Articolul 28 alineatul 3 din Legea străinilor, care reglementează ieșirea străinilor din Spania, prevede:

„Ieșirea [din teritoriul spaniol] este obligatorie în situațiile următoare:

[…]

c) în cazul respingerii pe cale administrativă a cererilor formulate de străin pentru a rămâne pe teritoriul spaniol sau în lipsa autorizației de a se afla în Spania."

17 În temeiul articolului 51 din Legea străinilor, infracțiunile la dispozițiile referitoare la intrarea și șederea străinilor sunt clasate în funcție de gravitatea lor în „mai puțin grave", „grave" și „foarte grave".

18 Articolul 53 litera (a) din legea menționată definește ca infracțiune gravă:

„Faptul de a se afla în situație de ședere ilegală pe teritoriul spaniol întrucât prelungirea șederii sau autorizația de rezidență nu au fost obținute sau au expirat de mai mult de trei luni fără ca persoana în cauză să fi solicitat reînnoirea lor în termenul prevăzut în reglementare."

19 În conformitate cu articolul 55 din Legea străinilor, sancțiunea aplicabilă în cazul unei infracțiuni grave este o amendă de maximum 6 000 de euro. La impunerea acestei sancțiuni, autoritatea competentă trebuie să aplice criteriile de proporționalitate, ținând seama de gradul de vinovăție, de prejudiciul produs, de riscul care decurge din infracțiune, precum și de repercusiunile acesteia.

20 Articolul 57 din Legea străinilor, referitor la expulzarea de pe teritoriu, prevede:

„1. În cazul în care autorii infracțiunii sunt străini, iar comportamentul în cauză este calificat de lege drept foarte grav sau grav în sensul articolului 53 literele a), b), c), d) și f) din prezenta lege organică, sancțiunea amenzii poate fi înlocuită cu expulzarea de pe teritoriul spaniol, la capătul procedurii administrative corespunzătoare.

2. O altă cauză de expulzare precedată de procedura administrativă corespunzătoare este constituită în cazul în care străinul este condamnat, în Spania sau în alt stat, pentru un comportament intenționat, constitutiv în țara noastră de un delict sancționat cu o pedeapsă privativă de libertate mai mare de un an, cu excepția cazului în care antecedentele penale au fost șterse din cazierul judiciar.

3. Sancțiunea expulzării și cea a amenzii nu pot în niciun caz să fie aplicate cumulativ.

[…]”

21 Articolul 158 din Decretul regal 2393/2004, care a adoptat regulamentul de aplicare al Legii străinilor (Reglamento de la Ley de Extranjería) din 30 decembrie 2004 (BOE nr. 6 din 7 ianuarie 2005, p. 485), prevede:

„1. În lipsa autorizației de a se afla în Spania, în special întrucât condițiile de intrare sau de ședere nu sunt îndeplinite sau au încetat să mai fie îndeplinite, ori în cazul respingerii pe cale administrativă a cererilor de prelungire a șederii, a autorizațiilor de rezidență sau a oricărui alt document necesar pentru ca străinul să poate rămâne pe teritoriul spaniol, […] decizia administrativă trebuie să informeze persoana în cauză cu privire la obligația de a părăsi teritoriul țării, fără a aduce atingere posibilității ca acest avertisment să fie înscris în pașaport sau într-un document analog sau chiar într-un document distinct în cazul în care persoana respectivă se află în Spania cu un document de identitate care nu permite aplicarea mențiunii corespunzătoare.

[…]

2. Ieșirea obligatorie trebuie să intervină în termenul prevăzut de decizia de respingere a cererii și, atunci când este necesar, în cel mult 15 zile de la notificarea deciziei de respingere, cu excepția unor circumstanțe extraordinare și cu condiția ca persoana în cauză să poată dovedi că are mijloace de subzistență suficiente; în această ipoteză, termenul poate fi prelungit cu cel mult 90 de zile. În cazul în care termenul expiră fără ca ieșirea să fi avut loc, este necesar să se aplice dispozițiile prevăzute de prezentul regulament pentru cazurile la care se referă articolul 53 litera a) din [Legea străinilor].

3. În cazul în care străinii la care se referă prezentul articol părăsesc efectiv teritoriul spaniol în conformitate cu dispozițiile din paragrafele anterioare, intrarea în țară nu le va fi interzisă și se vor putea întoarce în Spania, cu respectarea normelor care reglementează accesul pe teritoriul spaniol.

[…]”

22 Din deciziile de trimitere rezultă că dispozițiile naționale menționate mai sus sunt interpretate de Tribunal Supremo în sensul că, întrucât expulzarea este o sancțiune, decizia prin care este impusă trebuie să fie motivată în mod special și să respecte principiul proporționalității.

23 Din dosarele înaintate Curții rezultă că, în practică, în cazul în care un resortisant al unei țări terțe nu are un document de intrare sau de ședere în Spania, iar comportamentul său nu a dat naștere unor circumstanțe agravante, sancțiunea impusă trebuie să se limiteze la o amendă, în lipsa unui element suplimentar care să justifice înlocuirea amenzii cu măsura expulzării.

Acțiunile principale și întrebarea preliminară

24 În cauza C-261/08, la 26 septembrie 2006, autoritățile competente au inițiat o procedură administrativă pentru încălcarea articolului 53 litera (a) din Legea străinilor împotriva doamnei Zurita García, resortisant bolivian care se afla în situație de ședere ilegală în Spania, ca urmare fie a faptului că nu obținuse prelungirea șederii sau autorizația de rezidență, fie a faptului că validitatea acestor documente expirase de mai mult de trei luni, fără ca persoana în cauză să fi solicitat reînnoirea lor.

25 Respectiva procedură a condus, la 15 noiembrie 2006, la adoptarea unei decizii a Delegado del Gobierno de pronunțare a măsurii expulzării persoanei în cauză de pe teritoriul spaniol. Această sancțiune a fost însoțită de interzicerea intrării în spațiul Schengen timp de cinci ani.

26 Doamna Zurita García a contestat decizia menționată la Juzgado de lo Contencioso-Administrativo nº 6 de Murcia, care a respins acțiunea în primă instanță. În apel, persoana în cauză a susținut că această decizie trebuie anulată întrucât administrația nu a aplicat în mod corect principiul proporționalității la aprecierea circumstanțelor cauzei, care nu justificau în niciun mod înlocuirea amenzii cu măsura expulzării.

27 În cauza C-348/08, prin decizia din 30 iulie 2007, Delegado del Gobierno a dispus expulzarea de pe teritoriul spaniol a domnului Choque Cabrera, resortisant bolivian care se afla în situație de ședere ilegală în Spania, în sensul articolului 53 litera a) din Legea străinilor, ca urmare fie a faptului că nu obținuse prelungirea șederii sau autorizația de rezidență, fie a faptului că validitatea acestor documente expirase de mai mult de trei luni, fără ca persoana în cauză să fi solicitat reînnoirea lor. Această sancțiune a fost însoțită de interzicerea intrării în spațiul Schengen timp de cinci ani.

28 Domnul Choque Cabrera a contestat decizia menționată la Juzgado de lo Contencioso-Administrativo nº 4 de Murcia, care a respins acțiunea în primă instanță. În apel, persoana în cauză a susținut că această decizie trebuie anulată întrucât, la aprecierea circumstanțelor cauzei, administrația nu a aplicat în mod corect principiul proporționalității și nu a motivat înlocuirea amenzii cu măsura expulzării.

29 În aceste împrejurări, Tribunal Superior de Justicia de Murcia a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarea întrebare preliminară, care este formulată în termeni identici în fiecare dintre cauzele menționate:

În conformitate cu tratatul […], în special cu articolul 62 punctul (1) și punctul (2) litera (a), precum și în conformitate cu Regulamentul 562/2006, […] în special cu articolele 5, 11 și 13 din acesta, normele menționate anterior trebuie interpretate în sensul că se opun unei reglementări precum reglementarea spaniolă și jurisprudenței care o interpretează, în temeiul căreia expulzarea oricărui resortisant al unei țări terțe care nu deține un document prin care se autorizează intrarea sau șederea pe teritoriul Uniunii Europene poate fi înlocuită cu impunerea unei amenzi?

30 Prin Ordonanța președintelui Camerei a treia din 27 martie 2009, cauzele C-261/08 și C-348/08 au fost reunite pentru buna desfășurare a procedurii orale și în vederea pronunțării hotărârii.

Cu privire la întrebarea preliminară

Cu privire la admisibilitatea întrebării adresate în cauza C-261/08

31 Guvernul spaniol susține inadmisibilitatea întrebării adresate în cauza C-261/08 pentru motivul că, în opinia sa, aceasta este pur ipotetică.

32 Acesta susține că principiul neretroactivității legii penale se opune aplicării *ratione temporis* a obligației prevăzute eventual la articolul 11 alineatul (3) din Regulamentul nr. 562/2006 de a sancționa cu expulzarea faptele din acțiunea principală, în măsura în care acest regulament nu a intrat în vigoare decât la 13 octombrie 2006, iar situația de ședere ilegală a reclamantei din acțiunea principală fusese deja denunțată la 26 septembrie 2006.

33 În opinia guvernului spaniol, din moment ce în acțiunea principală este vorba de un dosar administrativ de sancționare, la care se aplică aceleași principii ca acelea consacrate în cadrul unei proceduri penale, în special principiul legalității și cel al incriminării, reglementarea aplicabilă trebuie să fie cea care era în vigoare la data faptelor denunțate, și nu cea care era în vigoare la data adoptării de către autoritățile naționale a deciziei de expulzare, respectiv 15 noiembrie 2006, poziție pe care pare să o susțină instanța de trimitere.

34 În această privință, trebuie amintit că, în cadrul unei proceduri prevăzute la articolul 234 CE, întemeiată pe o separare clară a funcțiilor între instanțele naționale și Curte, orice apreciere a situației de fapt din cauză este de competența instanței naționale. De asemenea, numai instanța națională, care este sesizată cu soluționarea litigiului și care trebuie să își asume răspunderea pentru hotărârea judecătorească ce urmează a fi pronunțată, are competența să aprecieze, luând în considerare particularitățile cauzei, atât necesitatea unei hotărâri preliminare pentru a fi în măsură să pronunțe propria hotărâre, cât și pertinența întrebărilor pe care le adresează Curții. În consecință, în cazul în care întrebările adresate au ca obiect interpretarea dreptului comunitar, Curtea este, în principiu, obligată să se pronunțe (a se vedea printre altele Hotărârea din 25 februarie 2003, IKA, C-326/00, Rec., p. I-1703, punctul 27, Hotărârea din 12 aprilie 2005, Keller, C-145/03, Rec., p. I-2529, punctul 33, Hotărârea din 22 iunie 2006, Conseil général de la Vienne, C-419/04, Rec., p. I-5645, punctul 19, și Hotărârea din 16 iulie 2009, Gómez-Limón Sánchez-Camacho, C-537/07, Rep., p. I-6525, punctul 24).

35 Curtea poate refuza să se pronunțe asupra unei întrebări preliminare adresate de o instanță națională numai atunci când este evident că interpretarea dreptului comunitar solicitată nu are nicio legătură cu realitatea sau cu obiectul acțiunii principale, atunci când problema este de natură ipotetică sau atunci când Curtea nu dispune de elementele de fapt sau de drept necesare pentru a răspunde în mod util întrebărilor care i-au fost adresate (a se vedea printre altele Hotărârea din 13 martie 2001, PreussenElektra, C-379/98, Rec., p. I-2099, punctul 39, Hotărârea din 22 ianuarie 2002, Canal Satélite Digital, C-390/99, Rec., p. I-607, punctul 19, și Hotărârea Gómez-Limón Sánchez-Camacho, citată anterior, punctul 25).

36 Cu toate acestea, Curtea a hotărât de asemenea că, în circumstanțe excepționale, este îndreptățită să analizeze condițiile în care este sesizată de instanța națională în scopul de a-și verifica propria competență (a se vedea în acest sens Hotărârea din 16 decembrie

1981, Foglia, 244/80, Rec., p. 3045, punctul 21). Într-adevăr, spiritul de colaborare care trebuie să stea la baza procedurii trimiterii preliminare presupune ca, în ceea ce o privește, instanța națională să aibă în vedere funcția conferită Curții de a contribui la administrarea justiției în statele membre, și nu de a formula opinii consultative asupra unor probleme generale sau ipotetice (Hotărârea Foglia, citată anterior, punctele 18 și 20, Hotărârea din 3 februarie 1983, Robards, 149/82, Rec., p. 171, punctul 19, precum și Hotărârea din 16 iulie 1992, Meilicke, C-83/91, Rec., p. I-4871, punctul 25).

37 În speță, trebuie constatat că, la data la care a fost denunțată situația de ședere ilegală pe teritoriul spaniol a reclamantei din acțiunea principală în cauza C-261/08, respectiv la 26 septembrie 2006, Regulamentul nr. 562/2006 nu intrase încă în vigoare, astfel încât se poate ridica problema dacă este necesar ca respectivul regulament să fie interpretat în raport cu faptele care au condus la această cauză.

38 În cazul în care data la care au avut loc faptele ar fi criteriul determinant pentru legea aplicabilă *ratione temporis* în cauza C-261/08, atunci ar fi aplicabil articolul 6b din CAAS, și nu articolul 11 alineatul (3) din Regulamentul nr. 562/2006.

39 În orice caz însă, astfel cum a arătat avocatul general la punctul 27 din concluzii, articolul 11 alineatul (3) din Regulamentul nr. 562/2006 nu face decât să reia cuprinsul articolului 6b alineatul (3) din CAAS, care era în vigoare atunci când a fost denunțată situația de ședere ilegală pe teritoriul spaniol a reclamantei din acțiunea principală.

40 În plus, trebuie constatat că instanța de trimitere a adresat Curții o întrebare preliminară cu același cuprins în cadrul litigiului care a condus la cauza conexată C-348/08, ale cărui fapte s-au produs la un moment la care respectivul regulament era deja în vigoare.

41 Prin urmare, întrebarea adresată în aceste două cauze conexate trebuie declarată admisibilă.

Cu privire la fond

42 Cu titlu introductiv, trebuie arătat că cererea de interpretare privește articolul 62 punctul (1) și punctul (2) litera (a) CE, precum și articolele 5, 11 și 13 din Regulamentul nr. 562/2006.

43 Or, este necesar să se precizeze, de la început, că articolul 62 punctul (1) și punctul (2) litera (a) CE constituie baza juridică a acțiunii Consiliului ce vizează adoptarea unor măsuri care să asigure lipsa oricărui control al persoanelor atunci când acestea trec frontierele interne, precum și a unor măsuri cu privire la trecerea frontierelor externe ale statelor membre și, ca atare, nu are ca obiect sau ca efect să acorde drepturi resortisanților țărilor terțe, nici să impună obligații statelor membre.

44 Pe de altă parte, articolul 5 din Regulamentul nr. 562/2006 stabilește condițiile de intrare pentru resortisanții țărilor terțe atunci când trec o frontieră externă pentru o ședere ce nu depășește trei luni în cursul unei perioade de șase luni, în timp ce articolul 13 din regulamentul menționat privește refuzul intrării pe teritoriul statelor membre a resortisanților țărilor terțe care nu îndeplinesc totalitatea condițiilor menționate.

45 În consecință, articolele 5 și 13 din Regulamentul nr. 562/2006 nu reglementează nici situația resortisanților unor țări terțe, precum doamna Zurita García și domnul Choque Cabrera, care se aflau deja pe teritoriul spaniol de la o dată nedeterminată atunci când ordinul de expulzare a fost pronunțat împotriva lor ca urmare a situației de ședere ilegală.

46 În sfârșit, având în vedere faptul că nu poate fi exclus ca articolele 6b și 23 din CAAS să poată fi aplicate, *ratione temporis*, în cauza C-261/08 (a se vedea punctele 37 și 38 din prezenta hotărâre), astfel cum sugerează guvernul austriac și Comisia Comunităților Europene, pentru a oferi un răspuns util instanței de trimitere trebuie ca, la examinarea întrebării preliminare, să se ia în considerare articolele din CAAS menționate (a se vedea, prin analogie, Hotărârea din 29 ianuarie 2008, Promusicae, C-275/06, Rep., p. I-271, punctul 46, și Hotărârea din 3 aprilie 2008, Rüffert, C-346/06, Rep., p. I-1989, punctul 18).

47 În sfârșit, astfel cum rezultă din modul său de redactare, articolul 23 din CAAS se aplică tuturor celor care, nefiind resortisanți ai unui stat membru, nu îndeplinesc sau încetează să mai îndeplinească condițiile pentru o ședere de scurtă durată pe teritoriul unuia dintre statele membre, ceea ce, potrivit descrierii faptelor ce figurează în deciziile de trimitere, pare să fie situația atât a doamnei Zurita García, cât și a domnului Choque Cabrera.

48 Rezultă că, prin întrebarea adresată, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă articolele 6b și 23 din CAAS, precum și articolul 11 din Regulamentul nr. 562/2006 trebuie interpretate în sensul că, atunci când un resortisant al unei țări terțe se află în situație de ședere ilegală pe teritoriul unui stat membru pentru că nu îndeplinește sau încetează să mai îndeplinească condițiile referitoare la durata șederii aplicabile în statul respectiv, acest stat membru este obligat să adopte împotriva sa o decizie de expulzare.

49 Atât articolul 6b alineatul (1) din CAAS, cât și articolul 11 alineatul (1) din Regulamentul nr. 562/2006 stabilesc o prezumție relativă potrivit căreia, în cazul în care documentul de călătorie nu are ștampila de intrare, autoritățile naționale competente pot prezuma că titularul acestuia nu îndeplinește sau încetează să mai îndeplinească condițiile privind durata șederii aplicabile în statul membru respectiv.

50 Articolul 6b alineatul (2) din CAAS, asemenea articolului 11 alineatul (2) din Regulamentul nr. 562/2006, permite să se răstoarne această prezumție prin prezentarea de către resortisantul țării terțe, prin orice mijloc credibil, a unor elemente de probă

precum un bilet de călătorie sau documente justificative ale prezenței sale în afara teritoriului statelor membre, care să dovedească faptul că a respectat condițiile privind durata ședерii sale pe termen scurt.

51 În temeiul articolului 6b alineatul (3) din CAAS, precum și al articolului 11 alineatul (3) din Regulamentul nr. 562/2006, în cazul în care prezumția vizată la alineatul (1) al fiecăruia dintre aceste articole nu este răsturnată, autoritățile competente îl pot expulza pe resortisantul țării terțe de pe teritoriul statului membru respectiv.

52 Comisia subliniază în mod întemeiat existența unei discordanțe între modul de redactare în limba spaniolă a articolului 11 alineatul (3) din Regulamentul nr. 562/2006 și cel din celelalte versiuni lingvistice.

53 Astfel, în versiunea spaniolă, această dispoziție impune o obligație, în măsura în care prevede că autoritățile competente din statul membru în cauză îl „expulzează" de pe teritoriul acestuia pe resortisantul unei țări terțe în cazul în care prezumția nu este răsturnată. În schimb, în toate celelalte versiuni lingvistice, expulzarea apare ca o posibilitate pentru autoritățile respective.

54 În această privință, trebuie amintit că, în conformitate cu o jurisprudență constantă, necesitatea unei aplicări și, prin urmare, a unei interpretări uniforme a unui act comunitar exclude ca acesta să fie luat în considerare în mod izolat în una dintre versiunile sale, ci impune ca acesta să fie interpretat în funcție atât de voința reală a autorului, cât și de scopul urmărit de acesta din urmă, din perspectiva însăși a versiunilor stabilite în toate limbile (a se vedea printre altele Hotărârea din 12 noiembrie 1969, Stauder, 29/69, Rec., p. 419, punctul 3, Hotărârea din 7 iulie 1988, Moksel Import und Export, 55/87, Rec., p. 3845, punctul 15, Hotărârea din 20 noiembrie 2001, Jany și alții, C-268/99, Rec., p. I-8615, punctul 47, precum și Hotărârea din 27 ianuarie 2005, Junk, C-188/03, Rec., p. I-885, punctul 33).

55 Potrivit unei jurisprudențe de asemenea constante, formularea utilizată în una dintre versiunile lingvistice ale unei dispoziții comunitare nu poate să fie singurul temei pentru interpretarea acestei dispoziții sau să i se atribuie, în această privință, un caracter prioritar în raport cu celelalte versiuni lingvistice. O asemenea abordare ar fi într-adevăr incompatibilă cu cerința de aplicare uniformă a dreptului comunitar (a se vedea Hotărârea din 12 noiembrie 1998, Institute of the Motor Industry, C-149/97, Rec., p. I-7053, punctul 16, Hotărârea din 3 aprilie 2008, Endendijk, C-187/07, Rep., p. I-2115, punctul 23, precum și Hotărârea din 9 octombrie 2008, Sabatauskas și alții, C-239/07, Rep., p. I-7523, punctul 38).

56 În cazul de față, versiunea în limba spaniolă a articolului 11 alineatul (3) din Regulamentul nr. 562/2006 fiind singura care se îndepărtează de la celelalte versiuni lingvistice, este necesar să se concluzioneze că voința reală a legiuitorului nu a fost aceea de a impune statelor membre în cauză obligația de a-l expulza de pe teritoriu pe resortisantul țării terțe în cazul în care nu reușește să răstoarne prezumția vizată la alineatul (1) al aceluiași articol, ci le-a acordat o posibilitate în acest sens.

57 Această interpretare este confirmată, astfel cum arată avocatul general la punctul 43 din concluzii, de faptul că versiunea în limba spaniolă a articolului 3 din CAAS, al cărui mod de redactare a fost reluat la articolul 11 din Regulamentul nr. 562/2006, se aliniază cu celelalte versiuni lingvistice în ceea ce privește caracterul facultativ, pentru statele membre în cauză, al expulzării resortisantului țării terțe care nu reușește să răstoarne prezumția respectivă.

58 Rămâne de examinat dacă, astfel cum susține guvernul austriac, rezultă din articolul 23 din CAAS că statele membre trebuie să expulzeze de pe teritoriul lor orice resortisant al unei țări terțe care se află în situație de ședere ilegală, cu excepția cazului în care există un motiv pentru acordarea dreptului de azil sau a unei protecții internaționale. Astfel, dispoziția menționată s-ar opune posibilității ca un stat membru să înlocuiască un ordin de expulzare cu impunerea unei amenzi.

59 Această interpretare a articolului 23 din CAAS nu poate fi reținută.

60 Este necesar să se sublinieze, în această privință, că modul de redactare a articolului 23 nu prevede o obligație de expulzare exprimată în termeni atât de categorici, având în vedere derogările pe care le cuprinde.

61 Pe de o parte, alineatul (1) al articolului 23, care face parte din capitolul 4, consacrat condițiilor de circulație a străinilor, din titlul II, care privește eliminarea controalelor la frontierele interne și circulația persoanelor, privilegiază plecarea voluntară a resortisantului unei țări terțe care nu îndeplinește sau încetează să mai îndeplinească condițiile de ședere de scurtă durată aplicabile pe teritoriul statului membru respectiv.

62 Acest lucru este valabil și pentru alineatul (2) al aceluiași articol 23, potrivit căruia resortisantul unei țări terțe care deține un permis de ședere provizoriu valabil eliberat de un alt stat membru trebuie să plece de îndată spre teritoriul acelui stat membru.

63 Pe de altă parte, în măsura în care articolul 23 alineatul (3) din CAAS prevede că, în anumite împrejurări, resortisantul unei țări terțe trebuie expulzat din statul membru pe teritoriul căruia a fost reținut, această consecință este supusă condițiilor prevăzute de dreptul național al statului membru respectiv. În cazul în care aplicarea acestui drept nu permite expulzarea, stat membru în cauză poate permite persoanei respective să rămână pe teritoriul său.

64 Trebuie ca dreptul național din fiecare stat membru să adopte, în special în ceea ce privește condițiile în care va fi efectuată expulzarea, modalitățile de aplicare a regulilor de bază prevăzute la articolul 23 din CAAS privind resortisanții din țările terțe care nu îndeplinesc sau încetează să mai îndeplinească condițiile de ședere de scurtă durată pe teritoriul său.

65 În acțiunile principale, rezultă din informațiile furnizate Curții în cadrul procedurii scrise că, în temeiul dreptului național, decizia de aplicare a amenzii nu este un titlu care

permite unui resortisant al unei țări terțe în situație de ședere ilegală să rămână în mod legal pe teritoriul spaniol, că, independent de faptul că această amendă a fost sau nu a fost plătită, această decizie este notificată persoanei în cauză cu avertismentul de a părăsi teritoriul într-un termen de 15 zile și că, în cazul în care nu se conformează, aceasta poate fi urmărită în temeiul articolului 53 litera (a) din Legea străinilor și riscă să fie expulzată cu efect imediat.

66 În consecință, trebuie să se răspundă la întrebarea adresată că articolele 6b și 23 din CAAS, precum și articolul 11 din Regulamentul nr. 562/2006 trebuie să fie interpretate în sensul că, atunci când un resortisant al unei țări terțe se află în situație de ședere ilegală pe teritoriul unui stat membru pentru că nu îndeplinește sau încetează să mai îndeplinească condițiile referitoare la durata șederii aplicabile în statul respectiv, acest stat membru nu este obligat să adopte împotriva sa o decizie de expulzare.

Cu privire la cheltuielile de judecată

67 Întrucât, în privința părților din acțiunea principală, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a treia) declară:

Articolele 6b și 23 din Convenția de punere în aplicare a acordului Schengen din 14 iunie 1985 între guvernele statelor din Uniunea Economică Benelux, Republicii Federale Germania și Republicii Franceze privind eliminarea treptată a controalelor la frontierele comune, semnată la Schengen la 19 iunie 1990, astfel cum a fost modificată prin Regulamentul (CE) nr. 2133/2004 al Consiliului din 13 decembrie 2004 privind obligația autorităților competente ale statelor membre de a ștampila cu regularitate documentele de călătorie ale resortisanților țărilor

terțe în momentul trecerii de către aceștia a frontierelor externe ale statelor membre, precum și de modificare a dispozițiilor Convenției pentru aplicarea Acordului Schengen și a Manualului comun, precum și articolul 11 din Regulamentul (CE) nr. 562/2006 al Parlamentului European și al Consiliului din 15 martie 2006 de instituire a unui Cod comunitar privind regimul de trecere a frontierelor de către persoane (Codul frontierelor Schengen) trebuie interpretate în sensul că, atunci când un resortisant al unei țări terțe se află în situație de ședere ilegală pe teritoriul unui stat membru pentru că nu îndeplinește sau încetează să mai îndeplinească condițiile referitoare la durata șederii aplicabile în statul respectiv, acest stat membru nu este obligat să adopte împotriva sa o decizie de expulzare.

Semnături